

valske in rudninske tvarine, katerih ni mogoče zmetati na gnojišče, na pr. smeti iz hiše in dvorišča, plevel, tropine, gnoj iz stranišča, lug, kurji gnoj, mrhovino, ledino, blato iz ceste in iz mlak ali ribnjakov, apno, presejane odpadke zidarjev itd. V deževnem vremenu, kedar kmetovalec nima dela na polji, naj doma skupaj spravlja tvarino za kompost in naj opravi potrebna dela na kompostu.

Pri sestavi kompostovega kupa denemo vedno na trde tvarine, kakor zemljo, ledino itd. plast iz žival-
skih in rastlinskih odpadkov in potem zopet trdo
plast. Poleti premečljemo kup 2—3krat, ter vse tva-
rine dobro skupaj pomešamo. Premešati kompost je
pa še le dobro, kedar je kup osušen. Po vsacem pre-
mešanji ali premetavanji polijejo prav dobro kompost
z gnojnico. Kompostni gnoj je izvrsten za gnojenje
travnikov, deteljišč in za drevje. Posebno dober je
kompost pri gnojenji, koder moramo gnoj blizo rastlin
zakopati, na pr. za zelje, krompir. sadno drevje, trte.
Kompost moramo toliko časa obdelovati, da postane
skoz in skoz rahla sprstenina, to doseže se včasih še
le v dveh in večjih letih, kar je odvisno od porabljenih
tvarin. Žaganje v komposti rabi najmanj 3 leta do
popolnega razkroja. Enkrat narejenemu kompostnemu
kupu ne smemo novih tvarin primešavati, zato bomo
vsako leto nov kup sestavljati pričeli.

Na travnike zvozimo kompost v januariju ali fe-
bruariju, to je, če vreme dopušča, ter ga v kupe zlo-
žimo. V marci kompost čez travnik raztrosimo. Po-
seben močnega komposta zadostuje 60—80 voz na hek-
tar travnika, drugače pa 120—160 voz.

Moč kompostovega gnoja vzdrži 2—3 leta na trav-
niku ter se v tem znači, da zgine mah, dobre trave
boljše vspevajo in posebno nizke trave zemljo gosto
zaledinijo.

Napravljanje komposta pokladamo posebno na srce
našim gospodarjem. Kako močno dajo se popraviti na
ta način naši še tako zeló zanemarjeni travniki. Res
je, da se dá to tudi z gnojem iz hleva storiti, a tega
imamo še za njive premalo.

Gospodarske izkušnje.

*Gospodarji, ki deteljno seme kupujete, varujte se, da ne
boste goljufani!*

Sleparij je čedalje več na svetu. Zadnja leta so
deteljnemu semenu začeli prav pogostoma mešati pesek
nekega kremenastega kamenja, ki ga lomijo blizo Prage
na Českem, in ga potem rdeče, belo, zeleno, sploh tako
barvajo, kakor je deteljno seme, kateremu ga mešajo
zato, da težje vaga; v 100 funtih take detelje je vča-
sih komaj 25 funtov prave detelje, vse drugo pa je
pesek, ves podoben deteljnemu semenu. Gospodarji, ki
kupujete seme kakoršne koli detelje, natanko preglejte
blagó!

*Divji kostanj, dobra in zdrava, pa še zmirom premalo
čislana krma živini.*

Kostanj daje se zdrobljen, šrotan ali zmlet; po-
prej naj se pa v vodi nekoliko časa namaka, da zgubi
grenjki okus. Krave po njem bolje molzejo, preišči se
odobelijo, konj postane močnejši. Grenkoba kostanjeva
želodcu dobro dé in dolgočasno drisko, če niso čeva
vneta, ozdravi.

O boleznih in elementarnih poškodbah sadnega drevja.

Spisal M. Rant.

VII. Ozeblina (ozeba ali prezeb) sadnega drevja.

(Dalje.)

Za pozebom trpi največ in najpogostneje breskvino,
slivino, marelično, orehovo in kostanjevo sadno drevje.

Potem, ko je pomladi pričelo ozebeno sadno drevo
zopet vegetirati, morajo se vsi pozebeni deli raz njega
popolno odstraniti, ter se pri takih operacijah prizadete
rane jako dobro in varno zamazati. Peškarjem pa, ka-
teri so na prezebu trpeli, svetuje se in dobro je po-
mladi puščati, to je, da se jim na deblih v podolžji od
zgoraj doli lubad do najmlajšega lesa z noževo ostjo
(špico) zareže ali vreže, da se more potem preobilni
sok na takih mestih pravilno razdeljevati, ter da se
nam tako drevje tem načinom tudi pred drugimi boleznimi,
kot posledicami prezeba — obvaruje.

Pozni pomladanski mrazovi (zmrzlini) oškodujejo le
najmlajša, na novo se razvijajoča delca drevesna, po
takih zmrzlinih trpi pred vsem osobito cvetje in sadni
nastavki. Pred takimi poškodbami morejo in dajo se pa
le posamezna visokodebelnata sadna drevesa obvarovati,
kako, čemo kmalu zvedeti.

Da pa domačemu sadjerejcu pozni pomladanski mra-
zovi prehude preglavice in preobčutnih škod napravljali
ne bodo, naj pred vsem ob stalnem nasadu sadnega
drevja za nov sadovnjak preskrbi pravo, primerno in
ugodno lego; dalje naj voli za sadovnjak svoj tudi sadne
sorte, katere ob raznih časih cvetó, to je: zgodnje, bolj
pozne in prav pozne. Ako v sadovnjaku drevje ob raz-
nih časih cvete, gotovo pozni pomladanski mrazovi no-
benkrat vsega pridelka vničili ne bodo. Tudi po umetni
poti dá se v tem obziru nekoliko doseči s tem, da se
zemlja okolo in pod sadnim drevjem pozneje obdelovati
prične, da se pod in okolo taistega ob času, ko sneg
kopni, več snega pripravi, nakopiči in nameče, kar vse
skupaj prenašlo drevesno vegetacijo nekoliko zadržuje
in prehitri razvoj popkov in cvetja za nekoliko časa
prepreči in vstavlja.

VIII. Uime in škode, katere toča na sadnem drevju napravi.

Toča je v resnici huda šiba božja za kmetovalca-
sadjerejca. Ona mu ne pokonča in ne vniči le samo
njegovih enoletnih pridelkov na polji, nego napravi mu
tudi v njegovih sadovnjakih mnogokrat preobčutne škode.
So nekateri kraji, v katerih kaj rada in prav pogostoma
toča bíje. V takih krajih ima brezpogojno med drugim
tudi sadno drevje veliko in občutne škode po toči tr-
peti in prenašati. Toča pa ne poškoduje ali morda celó
popolno vniči le samo istoletnega sadnega pridelka,
nego prepreči, temveč tudi za eno ali pa še celó za več
let normalni razvoj in pravo rodovitnost sadnega drevja.

Sadje nam utegne tudi uže najmanjša in le kot si-
gurno konopljino zdrnje debela toča močno poškodovati;
sadje (osobito jabolka) po tako drobni toči oškodovano,
je navadno vse pikčasto in lisasto ter za oko neprijetno.
Koliko večji so pa še le slabi nasledki, katere na sadji
debelejša toča napravi! Sad postane na onih mestih,
kamor ga je bolj debela toča zadela, rujav in gobast,
po okusu pa grenek. Ako prihrumi bolj debela toča,
trpi pred njo v prvi vrsti drevesno listje, katero vse
preluknjiča, razpara (razcefedra) in raztrže, ali pa še
celó popolno odbije in oklesti. Naravna posledica temu
je, da je potem tako sadno drevó gledé preživitka in